

РЕШЕНИЕ

№ 153

гр. Пловдив, 10.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и осми септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Вера Ив. Иванова

Членове: Катя Ст. Пенчева
Тодор Илк. Хаджиев

при участието на секретаря Мила Д. Тошева
в присъствието на прокурора Светлозар М. Лазаров
като разглежда докладваното от Тодор Илк. Хаджиев Въззивно гражданско дело № 20225000500319 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 260002/ 28.02.2022 г. по гр. д. № 557/ 2020 ОС – П. е осъдил А.с.-С. град да заплати на ищците И. И. П. и А. А. П. на основание чл. 26 от ЗОДОВ сумата от по 1700 лв. на всеки един от тях, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди, пряка и непосредствена последица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на адм. д. № 8867/2017 г. по описа на АС - С. град в разумен срок, ведно със законната лихва върху всяка една от главниците, считано от 15.10.2019 г. до окончателното плащане на сумата, като предявените иски в останалата част над присъдените по 1700 лв. за всеки от двамата ищци до претендирания размер от по 45 000 е отхвърлил.

С решението да отхвърлени предявените против В.а.с. иски за сумата от по 5 000 лв. за всеки от ищците, представляващи обезщетение за причинени неимуществени вреди, пряка и непосредствена последица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на адм. д. № 8867/2017 г.

по описа на АС С. град в разумен срок, ведно със законната лихва върху всяка една от главниците.

Недоволен от така постановеното решение в частта, в която се отхвърлени предявените иски, са останА. И. И. П. и А. А. П., които го обжалват с оплакване за незаконосъобразност. Излагат доводи, че с поведението си не са станА. причина за забавяне на делото, като забавеното му разглеждане се дължи единствено на несвоевременно предприетите процесуални действия от А.с. – С. град и В.а.с.. Предвид изложеното искат да се отмени обжалваното решение в обжалваната част, вместо което се постанови ново, с което да се уважат в пълен размер предявените иски против двамата ответника.

Недоволен от така постановеното решение в частта, в която са уважени предявените иски, е останал и А.с. – С. град, който го обжалва с оплакване за незаконосъобразност, като поддържа, че при разглеждане на делото е спазено изискването за разглеждането му в разумен срок. Искат да се отмени решението в обжалваната осъдителна част, вместо което се постанови ново, с което да се отхвърлят предявените иски.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК е постъпил писмен отговор от В.а.с., с който се оспорва подадената от И. И. П. и А. А. П. въззивна жалба и се иска да бъде потвърдено постановеното спрямо него отхвърлително решение.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивните жалби са подадени в законния двуседмичен срок по чл. 259 ГПК от надлежна страна и против акт, подлежащ на инстанционен съдебен контрол, поради което са допустими.

Предявеният иск се основава на разпоредбата на чл. 26, ал. 1 ЗОДОВ, който урежда отговорността на държавата за вредите, причинени на граждани и на юридически лица от нарушение на правото на разглеждане и решаване на делото в разумен срок съгласно чл. 6, § 1 от ЕКЗПЧОС. Преценката за разумност следва да се основава на фактори като общата продължителност и предмета на производството, неговата фактическа и правна сложност, поведението на страните и на техните процесуални или законни представители, поведението на останА.те участници в процеса и на

компетентните органи, както и други факти, които имат значение за правилното решаване на спора. Допълнителен критерий при преценка дА. срокът на производството е бил разумен е значението на делото за жалбоподателя. Както е прието в решението на ЕСПЧ *Laino v. Italy*, no. 3158/96 при спорове относно гражданско състояние за защита интересите на жалбоподателя е необходимо съдебните власти да проявят особено старание предвид възможните последици от прекомерно продължителното производство. Това изискване важи в още по – голяма степен, когато предмет на делото е свързано със защита здравето и живота на страната, както е в настоящия случай. Спазването на изискването за разглеждане на делата в разумен срок се преценя според обстоятелствата по делото, като се търси баланс между интересите на лицето възможно най – бързо да получи решение и необходимостта от внимателно проучване и решаване на делото.

Производството по адм. д. № 8867/ 2017 г. на А.с. – С. град е образувано на 04.08.2017 г. по жалба на И. Ю. П., роден на 30.09.2001 г., против Заповед № 118/ 08.02.2017 г. на директора на Център „Ф.л.д.“, с което е оставено без уважение заявлението на И. И. П. в качеството му на родител на И. Ю. П. за организационно и финансово подпомагане за осъществяване на контролен преглед, оперативно лечение и химиотерапия в Медицински център „А.“ – Т. с препоръка пациентът да бъде насочен за осъществяване на химиотерапия, а впоследствие в зависимост от резултатите лечението да продължи с радиохирургия в Б..

Детето И. Ю. П. е с диагноза Неспецифичен мезентериален лимфаденит.Злокачествено новообразование на гръбначния стълб. Семейство тумори Юинг. Примитивен невроектодермален тумор. Плеврален излив при състояния, класифицирани другаде.

След изпълнение указанията на съда за внасяне на ДТ в размер на 10 лв. с постъпила на 23.08.2017 г. молба с разпореждане от 04.10.2017 г. съдът е насрочил делото за съдебно заседание на 01.11.2017 г. Следващото заседание по делото е насрочено за 24.01.2018 г., когато по искане на жалбоподателя е допусната съдебномедицинска експертиза, въпреки че искането за това е направено още в съдебното заседание на 01.11.2017 г.

На 05.11.2017 г. умира жалбоподателят И. Ю. П..

Следващото съдебно заседание по делото е проведено на 07.03.2018 г.,

на което не е даден ход поради непризоваване майката на починалото дете А. А. П., на която е указано в 14 – дневен срок да заяви дА. желае да встъпи в производството по делото.

С постъпила в съда молба на 20.02.2018 г. назначеното вещо лице е поискало да бъде освободено, тъй като за изготвяне на експертизата е необходим специА.ст по детска онкохематология.

След постъпило на 20.03.2018 г. писмо от Клиниката по детска клинична хематология и онкология към УМБАЛ „Ц.Й. - ИСУЛ“ ЕАД за вещо лице е назначен д - р И.Щ. чието заключение е изслушано и прието в съдебно заседание на 02.05.2018 г., а делото е обявено за решаване.

Поради постъпила от И. И. П. молба с искане за отлагане на делото поради невъзможност да се яви на 04.05.2018 г. съдът е възобновил производството по делото и насрочил същото за 27.06.2018 г.

На 21.05.2018 г. жалбоподателят И. И. П. е поискал отвод на вещото лице, който е оставен без уважение, но съдът е допуснал повторна съдебномедицинска експертиза.

За определяне на вещо лице съдът неколнократно е изпращал писма до различни болнични заведения и държавни органи, като в съдебното заседание на 17.11.2018 г. е назначил за такова д – р В.К..

На проведеното на 29.01.2019 г. съдебно заседание съдът е приел заключението на вещото лице и е обявил делото за решаване. С Определение № 1162/ 07.02.2019 г. съдът след отмяна на определението за ход по същество е оставил жалбата без разглеждане. Това определение е отменено с Определение № 6935/ 09.05.2019 г. по адм. д. № 3481/ 2019 г. с указания за произнасяне по съществото на спора. След връщане на делото същото е насрочено за 01.10.2019 г., когато е обявено за решаване, а съдебното решение е постановено на 15.10.2019 г. и е влязло в сила на 08.11.2019 г.

При тези данни по делото изводът на окръжния съд, че административното производство не е приключило в разумен срок е правилен. Предмет на обжалване по адм. д. № 8867/ 2017 г. на А.с. – С. град е заповед на директора на Център „Ф.л.д.“, с която се отказва на И. Ю. П. да бъде финансирано лечението на злокачественото му заболяване в Република Т.. Жалбоподателят страда от тежко онкологично заболяване. След проведено лечение в Медицинска център „А.“ в Т. и изпадане в ремисия, заболяването е

рецидивирало, което е наложило да се потърси съдействието на ф.л.д.. В българското законодателство не е предвиден специален ред за разглеждане на жалбите срещу заповедите на директора на ф.л.д. по чл. 43, ал. 3 от Правилника за дейността и организацията на работа на Център „Ф.л.д.“ в случаите, когато е налице спешна нужда от лечение, гарантиращи бързото им разглеждане и решаване. Норми в тази насока се съдържат в Правилника за дейността и организацията на работа на Център „Ф.л.д.“ (чл. 30а, ал. 3 и ал. 4, чл. 37, ал. 3, чл. 39, ал. 2, чл. 42А), но те касаят производството по разглеждане и произнасянето по заявлението за организационно и финансово подпомагане по чл. 3 от правилника. Жалбите против заповедите по чл. 43, ал. 3 се разглеждат по общия ред на АПК, но необходимостта от спешно животоспасяващо лечение налага административният съд да действа по – експедитивно в сравнение с останалите случаи – незабавно насрочване на делото за най – близката възможна дата, по – кратки интервали между заседанията, активно съдействие на вещите лица, незабавно произнасяне по въпроси относно движението на делото. Наред с това следва да се отбележи, че тези дела не се отличават с особена фактическа и правна сложност, тъй като в преобладаващите случаи за решаването му е необходимо единствено изслушването на съдебномедицинска експертиза, поради което делото може да се реши в две съдебни заседания, като в първото се допусне съдебномедицинска експертиза, а във второто се изслуша. Поради това оптималният срок за приключване на производството в една съдебна инстанция е 4 м., респективно 6 м., ако се налага допускането на повторна или допълнителна експертиза.

В настоящия случай съдебното производство от образуването му на 04.08.2017 г. до влизане на решението в сила на 08.11.2019 г. е продължило 2 години, 3 месеца и 4 дни. В релевантния за продължителността на производството срок не следва да се включи периода от издаване на обжалваната заповед на 08.02.2017 г. до връчването ѝ на 10.07.2017 г., тъй като той не е част от съдебното производство, за чиято неразумна продължителност отговаря държавата. Този срок на производството не е съобразен нито с фактическата и правна сложност на делото, нито с особения предмет на обжалване, свързан с най – ценното човешко благо – неговото здраве и живот, което е изисквало разглеждането на жалбата да се разгледа в спешен порядък. Въпреки наложителността от приоритетно разглеждане на

делото административният съд още от самото начало не е подходил с необходимата експедитивност и старание, пример за което е забавеното насрочване на делото (едва на 04.10.2017 г.) при положение, че държавната такса е внесена на 23.08.2017 г., т. е. 42 дни по – късно.

Независимо от това основната и решаваща причина за забавяне на производството са трудностите при намиране на вещи лица по двете съдебномедицински експертизи. Поради това първата експертиза, допусната на 24.01.2018 г., е изслушана на 02.05.2018 г., а втората, допусната на 21.05.2018 г. - на 29.01.2019 г., което е довело до значително забавяне на делото. Действително административният съд систематично и постоянно е изпращал писма до различни болнични заведения и органи за посочване на вещо лице, но това не може да освободи държавата от отговорност за допуснатото забавяне поради невъзможност да се намерят вещи лица. В тази връзка следва да се отбележи, че за отговорността на държавата е без значение, че неразглеждането на делото в разумен срок не е непременно резултат от пропуски от страна на отделни съдии, прокурори или разследващи органи. Държавата е длъжна да организира съдебната система по начин, по който съдилища да отговорят на всяко от изискванията на чл. 6, § 1 от Конвенцията, включително задължението да разглеждат делата в разумен срок. Поради това тя отговаря за забавяния, дължащи се на поведението както на техни съдебни или други органи (*Foley v. the United Kingdom*, № 39197/98, § § 38-39, 22 октомври 2002 г.), но също така за забавяния в представянето на становищата на назначените от съда вещи лица (*Caruano v. Italy*, 25 юни 1988 г., § 32). Основание за отговорността на държавата в тези случаи са допуснатите структурни недостатъци в своята съдебна система, които предизвикват забавяния (*Zimmermann and Steiner v. Switzerland*, 13 юли 1983 г., § § 29-32), като за справянето с този проблем държавата следва да предприеме редица законодателни, организационни, бюджетни и други мерки.

Следващото по - продължително забавяне е за периода от 07.02.2019 г., когато жалбата е оставена без разглеждане, до 01.10.2019 г., в който период се включва времето на разглеждане на частната жалба пред ВАС по адм. д. № 3481/ 2019 г. (29.03.2019 г. – 09.05.2019 г.), както и периода след връщането на делото в А.с. – С. град за продължаване на съдопроизводствените действия до насрочването му за 01.10.2019 г.

Що се отнася до поведението на ищите, констатира се определени забавяния по тяхна вина, но те са твърде незначителни в сравнение със забавянията, за които отговаря държавата. Известно забавяне е налице за времето от образуване на делото на 04.08.2017 г. до 23.08.2017 г., на която дата е изпълнено указанието за внасяне на държавна такса, както и за периода от 02.05.2018 г. до 21.05.2018 г., когато по тяхно искане е назначена повторната експертиза въпреки възможността да направят това в съдебното заседание на 02.05.2018 г.

Поведението на страната, търсеща обезщетение, е причина за забавяне на производството само когато е израз на недобросъвестно упражняване на процесуални права или е следствие на проявена от страната небрежност при извършване на процесуалните действия. В този смисъл поисканият от жалбоподателите отвод на съдията – докладчик не представлява злоупотреба с процесуални права, а процесуално средство за гарантиране на обективно и безпристрастно разглеждане на делото, поради което не е довело до неговото забавяне. Отделно от това към този момент 27.06.2018 г. все още не е било назначено нещо по повторната експертиза, за да се приеме, че делото се е забавило поради необходимостта от смяна на съдията – докладчик.

Заявеното на 26.03.2018 г. от А. А. П. искане за конституиране като жалбоподател на мястото на починалото й дете, във връзка с което е било отложено предишното съдебно заседание на 07.03.2018 г., не е довело до забавяне на делото, тъй като по силата на чл. 227 ГПК, приложима и в производството по АПК (чл. 144) правоприемството настъпва по силата на закона, без да е необходимо изрично искане на правоприемника.

Съпоставена с нормалната продължителност на този род дела от 6 месеца (предвид допуснатите две експертизи) се налага извод, че продължителността на производството по адм. д. № 8867/ 2017 г. на А.с. – С. град от 2 години, 3 месеца и 4 дни е прекомерно и не съответства на изискването за разумен срок по чл 6§ 1 от ЕКЗПЧОС, за което следва да бъде ангажирана отговорността на държавата на основание чл. 26, ал. 1 ЗОДОВ.

При определяне на обезщетението за неимуществени вреди следва да се прецени по какъв начин надхвърлянето на разумния срок се е отразило на душевния мир на ищеца. Всяко съдебно производство несъмнено причинява негативни емоции, изразяващи се в притеснение, стрес, неяснота,

несигурност, безпомощност. Интензитетът на неимуществените вреди зависи от продължителността на производството и неговата значимост за ищеца. В този смисъл размерът на обезщетението следва да е пропорционален на времето, с което е надхвърлен разумният срок, и да е съобразен с предмета на спора. При преценка степента на претърпените от ищите душевни страдания следва да се отчете фактът на настъпилата на 05.11.2017 г. (в самото начало на производството) смърт на детето им, след което делото за тях е загубило това значение, каквото е имало приживе на техния син. Поради това, като се има предвид, че общата продължителност на производството надвишава разумния срок с 21 месеца, както и предметът на същото, свързан със защита здравето и живота на детето на ищите, от една страна, а, от друга, обстоятелството, че след загубата на сина им делото вече няма същото значение за тях, паричното удовлетворение на претърпените неимуществени вреди от прекомерната продължителност на административното дело следва да се определи на 3000 лв. за всеки от тях. Високите нива на тревожност, стрес, потиснатост, склонност към изолация и дистанциране, за които се говори в приетата съдебнопсихологична експертиза, се дължат на смъртта на тяхното дете, не се намират в причинна връзка с продължилото извън рамките на разумния срок съдебно производство и поради това не следва да бъдат взети предвид при определяне на обезщетението. Гореизложеното налага обжалваното решение да се отмени в частта, в която предявените против А.с. – С. град искове са отхвърлени за разликата от 1700 лв. до 3000 лв. за всеки от ищите, вместо което се постанови ново, с което АС – С. град бъде осъден да им заплати още по 1300 лв. Решението следва да се отмени с оглед подадената от АССГ въззивна жалба и в частта, в която законната лихва е присъдена, считано от 15.10.2019 г., тъй като такава се дължи от приключване с влязъл в сила съдебен акт на забавеното производство - 08.11.2019 г., от който момент е възникнало правото на ищите по чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ.

Решението в частта, в която предявените против В.а.с. искове са отхвърлени, следва да се потвърди, тъй като развилото се пред него частно производство по обжалване на Определение № 1162 от 07.02.2019 г. е приключило в рамките на разумния срок (1 м. и 10 дни) и с действията си не е допринесъл за прекомерната продължителност на делото.

С оглед изхода на делото АС – С. град следва да заплати съобразно уважената част от исковите претенции: на ищцата А. А. П. разноски за

адвокат в размер на 133. 33 лв., а на И. И. П. – разноски за ДТ и вещо лице в размер на 57. 93 лв..

Мотивиран от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 260002/ 28.02.2022 г. по гр. д. № 557/ 2020 ОС – П. в частта, в която предявените от И. И. П. и А. А. П. против А.с. – С. град искове с правно основание чл. 2б, ал. 1 ЗЗД са отхвърлени над сумата от 1700 лв. до сумата от 3000 лв., представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от нарушение на правото на разглеждане и решаване на адм. д. № 8867/2017 г. на АС - С. град в разумен срок, в частта, в която искът за законна лихва е уважен от 15.10.2019 г. до 08.11.2019 г., както и в частта на разноските, вместо което **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА А.с. – С. град да заплати на основание чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ на **И. И. П.** допълнително сумата от **1300 лв.**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от нарушаване правото на разглеждане и решаване на адм. д. № 8867/2017 г. на АС - С. град в разумен срок, ведно със законната лихва върху тази сума от 8.11.2019 г. до окончателното изплащане, като искът за изплащане на законна лихва върху сумата на присъденото обезщетение общо в размер на 3 000 лв. от 15.10.2019 г. до 08.11.2019 г. **ОТХВЪРЛЯ.**

ОСЪЖДА А.с. – С. град да заплати на основание чл. 2б, ал. 1 ЗОДОВ на **А. А. П.** допълнително сумата от **1300 лв.**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от нарушаване правото на разглеждане и решаване на адм. д. № 8867/2017 г. на АС - С. град в разумен срок, ведно със законната лихва върху тази сума от 8.11.2019 г. до окончателното изплащане, като искът за изплащане на законна лихва върху сумата на присъденото обезщетение общо в размер на 3 000 лв. от 15.10.2019 г. до 08.11.2019 г. **ОТХВЪРЛЯ.**

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА А.с. – С. град да заплати на **И. И. П.** разноски по делото в размер на 57. 93 лв.

ОСЪЖДА А.с. – С. град да заплати на **А. А. П.** разноски за адвокат в

размер на 133.33 лв.

Решението може да бъде обжалвано пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____